

Vabariigi Valitsuse määruse „Nõuded valla- või linnavalitsuse osalemisele liiklusjärelvalve ülesande teostamisel ning nõuded automaatse liiklusjärelvalve süsteemi paigaldamisele ja käitamisele“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse liiklusseaduse (edaspidi *LS*) § 193¹ lõike 5 alusel.

Eelnõuga sätestatakse nõuded valla- või linnavalitsuse osalemisele liiklusjärelvalve ülesande teostamisel ning valla- või linnavalitsuse automaatse liiklusjärelvalve süsteemi (edaspidi *järelevaivesüsteem*) paigaldamisele ja käitamisele.

Kuna järelevaivesüsteeme võivad paigaldada ja käitada kõik 79 kohalikku omavalitsust (edaspidi *KOV*), on ühetaoliseks praktikaks vaja kehtestada kõigile ühesugused nõuded.

Järelevaivesüsteemide kasutamise peamine eesmärk on liiklusohutuse parandamine. Seega nähakse määruses ette kriteeriumid, millega peab enne järelevaivesüsteemi paigaldamist arvestama.

KOV-ide järelevaivesüsteemide käitamisel nähakse ette kolmepoolne koostöö, kuna tuvastatud rikkumiste menetlemise kulude säästmiseks on mõistlik kasutada juba toimivat lahendust. Koostöö vaates on vajalik määrata poolte ülesanded.

Eelnõu rakendamine ei muuda riigieelarve kulusid ega tulusid.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna nõunik Indrek Link (tel 612 5264, indrek.link@siseministeerium.ee) ja sama osakonna õigusnõunik Kristi Käsper (tel 612 5217, kristi.kasper@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Siseministeeriumi õigusosakonna keeletoimetaja Heike Olmre (tel 612 5241, heike.olmre@siseministeerium.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

1. märtsil 2022. aastal jõustuva LS-i §-ga 193¹ nähakse valla- või linnavalitsusele ette võimalus osaleda liiklusjärelvalve ülesande teostamisel, paigaldades oma haldusterritooriumile järelevaivesüsteemi, et tuvastada foori keelava tule ajal sõitmise või lubatud sõidukiiruse ületamisega seotud rikkumisi.

Määruse esimeses peatükk reguleerib üldsätteid. Määruse teises peatükis reguleeritakse valla- või linnavalitsuse liiklusjärelvalve ülesande teostamisel osalemise otsustamist, mis hõlmab taotluse esitamisele kehtestatavaid nõudeid ning asukoha sobivuse hindamise ja kinnitamise protsessikirjeldust.

Kolmandas peatükis sätestatakse koostöö ja ülesanded automaatse liiklusjärelvalve teostamisel.

Eelnõu §-ga 1 kehtestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega reguleeritakse valla- või linnavalitsuse osalemise otsustamist ning järelevaivesüsteemi paigaldamist ja käitamist, kui valla- või linnavalitsus soovib osaleda LS-i § 193¹ alusel liiklusjärelvalve ülesande teostamisel.

Määrusega kehtestatakse täpsed nõuded valla- või linnavalitsuse osalemisele liiklusjärelvalve ülesande teostamisel ning valla- või linnavalitsuse järelevaivesüsteemi paigaldamisele ja käitamisele. Kuna järelevaivesüsteeme võivad edaspidi paigaldada ja käitada kõik 79 KOV-i, on ühetaoliseks praktikaks vaja kehtestada kõigile ühesugused nõuded.

Järelevalvesüsteemide kasutamise peamine eesmärk on liiklusohutuse parandamine. Seetõttu tuleb need paigaldada esmajoonel kohtadesse, kus on liiklusnõuete rikkumise tagajärjel korduvalt juhtunud raskeid inimkannatanutega liiklusõnnetusi või kus liiklusnõuete rikkumine võib selliseid õnnetusi kaasa tuua. Seega nähakse määruses ette kriteeriumid, millega peab enne järelevalvesüsteemi paigaldamist arvestama.

Eelnõu §-ga 2 sisustatakse automaatse liiklusjärelvalve mõisted, mis ei ole määratletud LS-is, kuid mida määruses kasutatakse.

Eelnõu §-s 3 tuuakse nõuded valla- või linnavalitsuse taotlusele, mille alusel liiklusjärelvalve ülesande teostamisel osalemine otsustatakse. Taotlus esitatakse Politsei- ja Piirivalveametile (edaspidi *PPA*), kellele on seadusega pandud ülesandeks hinnata asukoha sobivust. Regulatsiooni kohaselt tuleb koos taotlusega esitada analüüs, mis peab hõlmama põhjendust asukoha valiku ja muude meetmete (liikluskorraldus, tee-ehitus jm) mitesobivuse kohta.

Lõikes 2 nähakse ette loetelu andmetest, mida taotlus peab sisaldama. Andmete esitamine on vajalik, et oleks võimalik hinnata järelevalvesüsteemi tehnilist ja kavandatava asukoha sobivust, arvestades seejuures taotlusele lisatud analüüsis toodud põhjendusi.

Punkti 1 kohaselt tuleb esitada taotleja andmed (nimi, registrikood ja kontaktandmed) ning esitamise kuupäev ja allkiri.

Punkti 2 järgi märgitakse vastutava isiku nimi ja kontaktandmed (telefoninumber ja e-posti aadress), mis on vajalikud, et taotluse läbivaatamisel oleks võimalik võtta lisainfo saamiseks ühendust isikuga, kes KOV-is järelevalvesüsteemi kasutusele võtmiseks tegeleb.

Punktis 3 nõutakse järelevalvesüsteemi asukoha või asukohtade aadressi, samuti tuleb lisada asukohaplaan, millel on tähistatud järelevalvesüsteemi täpne asukoht. Võimaluse korral lisatakse asukoha koordinaadid. Kui kavandatakse võtta kasutusele teisaldatav järelevalvesüsteem või kasutada üht statsionaarset seadet eri mõõtekabiinides, tuleb taotluses märkida kõikide kavandatavate asukohtade andmed.

Punkti 4 järgi märgitakse andmed kehtiva liikluskorralduse kohta järelevalvesüsteemi kavandatavas asukohas: lubatud sõidukiirus, ühe- või kahe-suunaline tee, sõiduridade arv, ühistranspordirajad ning muud tähtsad erisused ja piirangud.

Punkti 5 järgi kirjeldatakse lühidalt probleemi ja järelevalvesüsteemi paigaldamise vajadust. Probleemi põhjalikum kirjeldus ja järelevalvesüsteemi paigaldamise vajadus esitatakse taotlusele lisatavas analüüsis.

Punkti 6 kohaselt märgitakse, mis liiklusrikkumiste tuvastamiseks kavandatakse järelevalvesüsteem kasutusele võtta.

Punkti 7 järgi nimetatakse järelevalvesüsteemi paigaldusviisi. Taotluses tuleb märkida, kas kavandatakse võtta kasutusele statsionaarne või teisaldatav järelevalvesüsteem.

Punkti 8 kohaselt tuleb märkida, kas rikkumisi tuvastatakse järelevalvesüsteemiga ühes või mitmes sõidusuunas.

Punkti 9 kohaselt esitatakse andmed seadme tootja ja mudeli kohta. Need on vajalikud, et hinnata, kas seadme andmefailid ühilduvad olemasoleva andmevahetussüsteemiga, ja vältida olukorda, kus pärast järelevalvesüsteemi paigaldamist selgub, et see ei ühildu olemasoleva andmevahetussüsteemiga. Kui soovitakse paigaldada seadmeid, mis ei ühildu olemasoleva andmevahetussüsteemiga ja eeldavad infotehnoloogilisi arendustöid, tuleb taotluse läbivaatamisel hinnata vajalike arendustööde mahtu, otstarbekust ja maksumust. Seega on enne asukoha kinnitamist vaja leppida eraldi kokku arendustööde kulude katmine.

Arendustööde maksumuse kohta annab hinnangu järelevalvesüsteemi andmekogu vastutav töötaja.

Punkti 10 kohaselt märgitakse järelevalvesüsteemi kavandatav kasutusele võtmise aeg (kuu ja aasta), võttes arvesse asukoha kinnitamiseks ja süsteemi paigaldamiseks prognoositavat aega.

Punkti 11 kohaselt lisatakse taotlusesse muud andmed, mida taotleja peab vajalikuks esitada.

Lõikes 3 nähakse ette, et valla- või linnavalitsus koostab järelevalvesüsteemi kavandatava asukoha kohta analüüsi, mis esitatakse lõike 1 kohaselt koos taotlusega.

LS-i § 193¹ lõikes 3 on sätestatud põhilised nõuded, mida peab järelevalvesüsteemi paigaldamise kavandamisel arvestama. Lõike järgi peab analüüsis kajastuma, mis liiklusohut kavandatavas asukohas esineb ja kuidas see väljendub: kas ainult liiklusrikkumistes või on rikkumiste tagajärjel korduvalt juhtunud raskeid inimkannatanutega liiklusõnnetusi või liiklusnõuete rikkumine võib selliseid õnnetusi kaasa tuua. Analüüsis tuleb tuua välja, mis meetmeid on olukorra parandamiseks juba kasutatud ning kas ja millist mõju on need avaldanud. Kui järelevalvesüsteemi kavandatavas asukohas oleks võimalik liiklusohutust parandada liikluskorralduslike, tee-ehituslike või muude meetmetega, kuid taotleja hinnangul on lahenduste kulud järelevalvesüsteemi kasutuselevõtu ja käitamise kuludega võrreldes ebamõistlikult suured, tuleb analüüsis näidata alternatiivsete lahenduste prognoositav maksumus. Kui järelevalvesüsteemi kavandatavas asukohas ei ole võimalik muude meetmetega liiklusohutust parandada, tuleb analüüsis sellele järeldusele jõudmist põhjendada.

Taotluse ja analüüsi koosmõjus peab olema võimalik hinnata, et kavandatav asukoht on liiklusohutuse tagamiseks vajalik, mitte koht, kus esineb küll palju liiklusrikkumisi, kuid ei ole liiklusõnnetusi ja rikkumiste põhjus võib olla hoopis ebaõige liikluskorraldus (asukohas on oludele sobimatu kiirusrežiim vms). Järelevalvesüsteemi paigaldamisel on oluline, et see täidaks kavandatavas asukohas oma peamist eesmärki ennetada ja vähendada liiklusnõuete rikkumisest tekkivat liiklusohut.

Asukoha valikul peab muu hulgas arvestama, et sõidukiiruse fikseerimiseks mõeldud järelevalvesüsteemi mõju on loomult lokaalne ja ulatub mõõtekabiinist mõlemas suunas umbes 500 meetri kaugusele. Seetõttu ei ole võimalik järelevalvesüsteemi paigaldamisega kõrvaldada probleeme pikal lõigul, vaid eelkõige konkreetses liiklusohutlikus asukohas.

Lõikega 4 nähakse ette, et kui taotluses on puuduseid, annab PPA nende kõrvaldamiseks kuni 30 päeva. Tähtaja möödumisel võib PPA jätta taotluse läbi vaatamata. Tähtajaline piirang on vajalik, et täienduste tegemine ei jääks venima ja seeläbi taotlus määramata ajaks menetlusse. Kui valla- või linnavalitsus ei kõrvalda puuduseid ettenähtud aja jooksul, mille tõttu jääb taotlus läbi vaatamata, ei võta see võimalust esitada sama asukoha kohta uus taotlus.

Taotluse tagastamisel tuleb nimetada puudused, mille kohta täiendusi soovitakse.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse PPA ja Transpordiameti tegevused ja tähtjad määruse § 3 lõike 1 kohaselt esitatud taotluse läbivaatamisel ehk taotluse menetlemise kord. Taotluse läbivaatamise tulemusel kinnitatakse või jäetakse kinnitamata asukoht ja seeläbi otsustatakse valla- või linnavalitsuse osalemine liiklusjärelevalve ülesande teostamisel.

Asukoha kinnitamine on ühtlasi nõusolek, et valla- või linnavalitsus osaleb liiklusjärelevalve ülesande teostamisel. Regulatsiooniga ei nähta ette võimalust, et valla- või linnavalitsus saaks osaleda LS-i §-s 193¹ toodud liiklusjärelevalve ülesande teostamisel ja/või saada sellest trahvitulu ilma järelevalvesüsteemi paigaldamata.

Lõike 1 kohaselt hindab PPA järelevalvesüsteemi asukoha sobivust LS-i § 193¹ lõikes 3 sätestatud nõuetega ning lõike 4 kohaselt kinnitab järelevalvesüsteemi asukoha ja teeb otsuse

valla- või linnavalitsuse osalemise kohta.

LS-i § 193 kohaselt teostavad liiklusjärelvalvet politseiametnikud, abipolitseinikud ja muud ametiisikud nendele seadusega antud pädevuse piires ning valla- või linnavalitsus peatumise ja parkimise nõuete üle KOV-i territooriumil. LS-i §-des 221 ja 227 sätestatud rikkumiste puhul, mille tuvastamiseks saab valla- või linnavalitsus järelvalvesüsteemi paigaldada, on liiklusjärelvalve teostaja ja väärtegade kohtuväline menetleja PPA. Järelvalvesüsteemi paigaldamine on seotud liiklusjärelvalve teostamisega ning seetõttu hindab ja kinnitab järelvalvesüsteemi asukoha sobivust ning otsustab valla- või linnavalitsuse liiklusjärelvalve ülesande teostamisel osalemise PPA.

Taotluse saamisel kontrollib PPA, et selles ei esineks puuduseid, st oleksid esitatud nõutavad andmed ja lisatud analüüs. Nõuetekohase taotluse edastab PPA lõike 3 kohaselt kooskõlastamiseks Transpordiametile.

Taotluse läbivaatamisel hindab PPA, kas taotluse ja analüüsi koostamisel on lähtutud LS-i § 193¹ lõike 3 nõuetest ning kas asukoht vastab sätestatud nõuetele. Asukoha hindamisel peab arvestama, et see sobiks ka liiklusjärelvalve aspektist, ning see pädevus on ainult PPA-l kui liiklusjärelvalve teostajal. Kuna järelvalvesüsteemi paigaldamise eesmärk on eelkõige liiklusohutuse parandamine, tuleb PPA-l võtta liiklusohu hindamiseks arvesse kavandatava asukohaga seotud liiklusrikkumiste ja -õnnetuste andmeid.

Lõike 2 kohaselt võib PPA lisaks LS-i §-s 193¹ sätestatud nõuetele võtta järelvalvesüsteemi asukoha hindamisel arvesse muid asjakohaseid asjaolusid.

Määrusega ei ole võimalik ette näha kõiki asjaolusid või olukordi. Asukoha hindamisel võib tekkida vajadus võtta arvesse asjaolusid, mida LS-i §-s 193¹ ei ole loetletud, kuid millel on liiklusjärelvalve ja liiklusohutuse vaates märkimisväärne mõju (järelvalvesüsteem ei tohi varjata nähtavust ristmikel, järelvalvesüsteemi mõõtekabiini minimaalne kaugus kiiruspiirangu märgist jm). Seetõttu nähakse ette võimalus võtta arvesse lisaasjaolusid. Nagu eespool rõhutatud, on järelvalvesüsteemi peamine eesmärk tagada liiklusohutus ja seda peab PPA hindamisel ka arvestama. Kui PPA võtab arvesse muid asjaolusid, mis toovad kaasa keelduva otsuse, on nad kohustatud nende arvestamist ja nendest tulenevat keelduvat otsust põhjendama.

Lõikes 3 nähakse ette, et asukoha kooskõlastab Transpordiamet 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

Transpordiamet on lisatud kooskõlastajaks, kuna nende ülesanne on luua tingimused ohutuks, ligipäätavaks ja säästlikuks liiklemiseks, samuti korraldada liiklust. Tänu oma ülesannetele on Transpordiametil teadmised ning statsionaarsete kiiruskaamerate paigaldamise ja käitamise kaudu praktilised kogemused, et hinnata kavandatava asukoha sobivust liiklusohutuse tagamisel, järelvalvesüsteemi käitamiseks vajaliku taristu rajamisel ja liikluskorralduses..

PPA võtab arvesse tähelepanekud, mille Transpordiamet on kooskõlastamisel esitanud, ja kinnitab järelvalvesüsteemi asukoha, kui see vastab PPA hinnangul paigalduspõhimõtetele.

Eelnõu §-ga 5 nähakse ette, et järelvalvesüsteemi käitatakse kolmepoolse koostööna valla- või linnavalitsuse, PPA ja Transpordiameti vahel. Arvestades infosüsteemide töös hoidmise ja menetlemise märkimisväärset kulu, on selline lahendus praegu optimaalne. Võimalik, et kui valla- või linnavalitsused paigaldavad märkimisväärse arvu järelvalvesüsteeme ja nendega tuvastatud juhtumite arv hüppeliselt kasvab, tasub hiljem, mh menetluskoormuse jaotamise vaates, kaaluda alternatiivse süsteemi väljaarendamist.

Kolmepoolse koostöö vaates täidavad riigiasutused neile juba seadusega pandud ülesandeid

ning valla- või linnavalitsus järelevalvesüsteemi paigaldamise ja käitamise ülesandeid. Poolte täpsed ülesanded on toodud määruse §-des 6–8.

Eelnõu §-s 6 kirjeldatakse valla- või linnavalitsuse ülesandeid.

Valla- või linnavalitsuse ülesanded on määruises kirjeldatud kõige põhjalikumalt, kuna need ei tulene seadusest. Näiteks on PPA seaduse järgi LS-i §-des 221 ja 227 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja.

Valla- või linnavalitsuse ülesannete puhul ei delegeerita riiklike ülesandeid, sealhulgas ei kehtestata lisakohustusi, kuna valla- või linnavalitsusele jääb alles iseseisev otsustusõigus, kas liiklusjärelevalve ülesande teostamisel osaleda. Sellega luuakse vabatahtlik lisavõimalus omal soovil korraldada järelevalvesüsteemide paigaldamisega kohalikku elu. Ülesanded on piiritletud kaamerate paigaldamise ja hooldamisega. Olemuselt on see pigem tehniline tegevus.

Lõikes 1 on toodud peamised ülesanded, mida valla- või linnavalitsus täidab, kui ta osaleb liiklusjärelevalve ülesande teostamisel. Peamiselt on valla- või linnavalitsuse ülesanded seotud järelevalvesüsteemi paigaldamise, selleks vajaliku taristu rajamise ja hoolduse kaudu hilisema korrasoleku tagamisega.

Järelevalvesüsteemi asukoha kinnitamisel on valla- või linnavalitsuse ülesanne korraldada rajatise ehitamiseks vajalik dokumentatsioon, tagada elektri- ja andmeside ning tellida mõõtekabiini ja järelevalvesüsteemi paigaldamine.

Järelevalvesüsteemi kasutusele võtmisel on valla- või linnavalitsuse ülesanne korraldada nii järelevalvesüsteemi kui ka mõõtekabiini korraline ja vajaduse korral erakorraline hooldamine. Erakorralise hooldamise vajadus võib tuleneda näiteks ilmast (mõõtekabiini klaasosad on kattunud lumega, klaasipinnale on tekkinud kondensatsioonivesi, tormikahjustus vms) või inimeste põhjustatud asjaoludest (järelevalvesüsteemi sodimine, lõhkumine, kahjustumine avari tagajärjel vms).

Mõõtevahendi kasutamisel tuleb täita taatluskohustust. Mõõteseaduse § 10 lõike 4 punkti 2 kohaselt on mõõtevahendi kasutamise korral taatluskohustuse kandja mõõtevahendi valdaja või kasutaja. Määrusega nähakse ette, et nagu järelevalvesüsteemi hooldustöödki korraldab mõõtevahendi taatlemise selle valdaja ehk valla- või linnavalitsus.

Valla- või linnavalitsuse ülesanne on ka tagada mõõtekabiini ja järelevalvesüsteemi tehniline valve ja vajaduse korral kindlustuskaitse. Ülesande täitmine või mittetäitmine ei mõjuta otseselt järelevalvesüsteemi käitamist, mistõttu on see valla- või linnavalitsuse enda valik, kuid riskide maandamiseks otstarbekas. Kindlustuskaitse puudumise korral kannab järelevalvesüsteemile tekitatud kahju parandamise kulud valla- või linnavalitsus.

Lõike 1 punktis 6 nähakse ette, et valla- või linnavalitsuse ülesanne on tähistada järelevalvesüsteemi kasutamise piirkond nõuetekohaselt liikluskorraldusvahenditega.

Järelevalvesüsteemi asukoht tähistatakse seal, kus võimalik, osutusmärkidega 559a või 559b. Majandus- ja kommunikatsiooniministri 22. veebruari 2011. aasta määruse nr 12 „Liiklusmärkide ja teemärgiste tähendused ning nõuded fooridele“ § 15 „Osutusmärgid ja nende tähendused“ punkti 29 kohaselt osutavad märgid 559a ja 559b „Automaatkontroll“ automaatse liiklusjärelevalve teostamisele.

Automaatkontrolli märk paigaldatakse piisavalt palju enne järelevalvesüsteemi asukohta, et liikleja oleks informeeritud automaatse liiklusjärelevalve teostamisest, lisaks vahetult enne järelevalvesüsteemi asukohta.

Liikluskorraldus peab olema lihtne ja selge, et liikleja ei kahtleks, mis piirang järelevalvesüsteemi tööpiirkonnas kehtib.

Lõikes 2 sätestatakse, et järelevalvesüsteemi paigaldamisel ja seadistamisel tuleb järgida LS-i § 199 lõike 7 alusel kehtestatud nõudeid¹. Automaatsele kiirusemõõtmisele, sealhulgas mõõtesüsteemi paigaldamisele ja seadistamisele, kehtestatud nõuete järgimise tagab mõõtesüsteemi valdaja.² Nõudeid tuleb järgida järelevalvesüsteemi puhul, mis võetakse kasutusse LS-i §-s 227 sätestatud rikkumiste tuvastamiseks.

Lõikega 3 nähakse ette, et valla- või linnavalitsus tagab järelevalvesüsteemi nõuetekohasust tõendavate dokumentide olemasolu ja säilitamise järelevalvesüsteemi kogu käitamisajal ning esitab nõudmisel dokumendid järelevalvesüsteemi nõuetekohasuse kontrollimiseks PPA-le.

Selline nõue on vajalik, et tagatud oleks dokumentide säilitamine, mis võimaldab kontrollida, kas järelevalvesüsteem on taadeldud ja millal on tehtud hooldus-, remont- või seadistustööd.

Vajadus dokumente kontrollida on eelkõige PPA-l, kes on liiklusjärelevalve teostaja ja tuvastatud rikkumiste kohtuväline menetleja. PPA-l peab olema kindlus, et liiklusjärelevalvet teostatakse ja rikkumised, mille kohta viiakse läbi väärteomenetlust, on tuvastatud töökorras järelevalvesüsteemiga, mille taatluskehtivusaeg ei ole lõppenud.

Vajadus kontrollida järelevalvesüsteemi dokumentatsiooni ja/või korrasolekut võib tekkida juhul, kui PPA-le esitatakse rikkumise tuvastamise ja jäädvustamisega seotud kaebus või tekib muudel põhjustel kahtlusi järelevalvesüsteemi korrasolekus või taatluse ja hoolduse õigeaegsuses. Järelevalvesüsteemiga seotud kaebuse korral peab valla- või linnavalitsus PPA soovil esitama ka muu kaebuse lahendamiseks vajaliku ja asjakohase teabe.

Selleks, et rikkumiste menetlemisel oleks täielik kindlus, et need on tuvastatud nõuetele vastava järelevalvesüsteemiga, on LS-i § 193¹ lõikes 9 nähtud ette võimalus, et kui valla- või linnavalitsus ei esita dokumentatsiooni ehk olukorras, kus PPA-l pole tekkinud kahtluste kontrollimiseks millelegi toetuda, peatatakse järelevalvesüsteemi käitamine.

Lõikes 4 nähakse ette, et valla- või linnavalitsuse järelevalvesüsteemi paigaldamise ja haldamise kulud kaetakse KOV-i eelarvest.

Paigaldamise ja haldamisega seotud kulude katmiseks saab valla- või linnavalitsus kasutada raha, mis eraldatakse LS-i § 193¹ lõike 6 alusel hoiatustrahvidest, mis on laekunud valla- või linnavalitsuse järelevalvesüsteemi abil tuvastatud rikkumiste eest riigieelarvesse. Esiialgu, kui järelevalvesüsteem võetakse kasutusele, peab valla- või linnavalitsus katma kulud omavahenditest, kuid hiljem saab need katta hoiatustrahvide tuludest.

Lisaks paigaldamisele ja haldamisele kaasnevad ka muud järelevalvesüsteemi käitamise kulud – infosüsteemide arendus- ja halduskulud, menetluskulud, trahviteadete saatmise kulud –, mis jäävad ülesannet täitva asutuse kanda.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse PPA ülesanded.

LS-i § 263 lõike 1 kohaselt on PPA LS-i §-des 221 ja 227 sätestatud väärtegude kohtuväline menetleja. Seepärast on PPA ülesanne viia läbi väärteomenetlusi linna- või vallavalitsuse järelevalvesüsteemi abil tuvastatud liiklusrikkumiste kohta..

Eelnõu §-s 8 nähakse ette Transpordiameti ülesanded. LS-i § 199 lõike 4 kohaselt on

¹ Vabariigi Valitsuse 16. juuni 2011. aasta määrus nr 78 „Nõuded kiirusemõõtmise ja kiirusemõõtesüsteemi mõõteprotseduurile ning mõõtetulemuste töötlemisele“.

² Samas, § 3 lõige 2.

Transpordiamet järelevalvesüsteemi andmekogu vastutav töötaja. Linna- või vallavalitsuse järelevalvesüsteemi abil tuvastatud liiklusrikkumiste salvestised edastatakse järelevalvesüsteemi andmekogusse, mida haldab Transpordiamet. Pärast salvestise automaatset töötlemist edastab Transpordiamet andmed kohtuvälise menetleja infosüsteemi POLIS.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse määruse jõustumine. Määrus on kavandatud jõustuma 1. märtsil 2022. aastal. Jõustumise kuupäev on seotud määruse aluseks oleva LS-i § 193¹ jõustumise ajaga.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusaktidega.

4. Määruse mõjud

Järelevalvesüsteemide paigaldamisega kaasnevad mõjud on kirjeldatud määruse aluseks oleva LS-i § 193¹ sätestamist puudutava väärteomenetluse seadustiku, liiklusseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas³. Määruse rakendamine lisamõjusid kaasa ei too.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa märkimisväärseid linna- või vallavalitsuse, PPA või Transpordiameti lisategevusi. Määruses reguleeritakse eelkõige taotluse esitamist ning selle läbivaatamise ja kooskõlastamise protsessikirjeldust ning sätestatakse järelevalvesüsteemi käitamises osalejate ülesannete loetelu.

Üldised põhimõtted valla- või linnavalitsuse poolt liiklusjärelevalvesüsteemi paigaldamise ja liiklusjärelevalve ülesande teostamisel osalemise kohta on sätestatud LS-i §-s 193¹. Ülesannetega kaasnevate kulude ja tulude analüüs on toodud väärteomenetluse seadustiku, liiklusseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas.

Määruse jõustumine ei too kaasa lisakulusid ega -tulusid ei riigile ega KOV-ile.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2022. aasta 1. märtsil. Samal ajal jõustub väärteomenetluse seadustiku, liiklusseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seadus (RT I, 22.12.2021, 8), mille ga kehtestatakse liiklusseaduse § 193¹.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning arvamuse esitamiseks Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Transpordiametile ja PPA-le.

³ [457 SE](#).